

Kálnay Adél

Ajándék ez a nap

Készülök az ajándék napokra. Mondhatni, számítok rájuk. Olykor azt gondolom, jár nekem. Aztán gyorsan elszégyellem magam: miért éppen nekem járna?! Persze ha a Jóisten éppen az lenne, akinek általában gondoljuk – szigorú és/de jóságos szülő –, akkor elvárhatnánk tőle az efféle ajándékokat. Elvégre mi, akik szigorú s egyben jóságos szülők vagyunk, nem teszünk mást, mint jutalmazunk, ha csak egy kis ok is van rá. Okot pedig szívesen találunk, csak ránézünk szeretett gyermekünkre, aki olyan kedves a szívünknek, s ha látjuk, hogy megérdemli, máris megajándékozunk ezzel-azzal, amit éppen adni tudunk, olykor erőnkön felül is. Ám a Jóisten nem ilyen. Gyerekkoromban nehezteltem is rá eléggé. Azt gondoltam, nem jól csinálja ezt az egészet. Miért fekszem betegen az ágyban, mikor annyit segítettem, miért hagytam el a rám bízott osztálypénzt, mikor csupa ötös van a bizonyítványomban? Amerre néztem magam körül, s ameddig elláttam a világban, mindenütt csak: miért, miért, miért? S válasz nem jött, nem, soha. Felnőttként megtanultam, a Jóisten a csenddel tanít. A legszigorúbb tanítást adja. Ez pedig az Isten csendje. Ember legyen a talpán, aki megérti. Talán éppen elég, ha olykor érteni véli. Az ajándéka pedig szintén a csend, a csendesség, az áhítat, a nyugalom. Hogy miért éppen ezzel akar minket tanítani és jutalmazni, ki tudja. Talán mert úgy látja, leginkább erre van szükségünk.

A kertben töprengtem mindezen. Júniusi reggel volt, harmatos hűvösség, lenge szellő, felhőtlen égbolt, s huncut fények surrantak be merészen az ágak között. Reggeli sétámon voltam, tea előtt. Lakjon jól először a szem. Erről meg az jutott az eszembe, milyen különös, a szemünk sosem tud eltelni. Együk akár a legfinomabb ételt, egy idő után nem bírunk többet enni, sőt, ami addig jólesett, hirtelen szinte undorítóvá válik. Hiába, a gyomor végesen tud befogadni. No de a szem! Amíg szépet lát, befogadóképessége határtalan. Sosem hallottam még: jaj, annyi szépet láttam már, nem bírom tovább! S a kertben, reggeli séta közben annyi, de annyi a szép! Először is ott vannak a bokrok! A diszkrét kékszakáll, a lágyan omló spírea, a halványlila virágú magnólia, távolabb a kecskerágó, a fal mellett a japánbirs, a kert közepén az óriássá nőtt nyári orgona, nem messze tőle a rózsalonc s a szinte éjig érő tűztövissövény. Velük minden reggel találkozni kell, s valamit szólni kell hozzájuk. Megérinteni őket, vagy csupán végigsimogatni a szememmel. Belesni ágaik közé, leltárba venni lakóikat, a csíkos tigrispókot, a lusta sáskát s a szorgos katicákat. Aztán a fák! Elsőnek a fiatal nyírfa, ami még kissé bátortalanul álldogál, még jóformán árnyékot vetni sem mer, annyira vendégnek érzi itt magát. Szemben vele az ecetfák már nagyon magasra nőttek, régiek. Ők azokról az időkről is tudnak, amikor a kert még nélkülem létezett. Nem tudom, mit gondolnak, kissé gőgösen állnak, nem beszélnek senkivel. A diófa más, ő ismer engem, együtt nőttünk, együtt öregedtünk, sok közös titkunk összeköt. Most mondjam a fűszalakat? Vagy a falhoz simuló hajnalkákat, akik viháncolnak a reggeli fényben?

S ez még csak a reggel! Ha most azt választom, hogy kifekszem az ecetfák alá, akkor sokáig nézhetem a légi folyosókon zajló forgalmat. Nagyon messze, fent, jönnek-mennek az ezüstös csillogású gépek, jóval lejjebb gyurgyalagok cikáznak prü-prüzve, fecskék, varjak, seregélyek adnak utat udvariasan egymásnak. Egy sárgarigópár is átrepül felettem, fakopáccsalád dolgozik szorgosan, s ha nem mozdulok, egy-két szarka is kíváncsian átsétál a kerten, nem beszélve a gólyáról. Ő igazán szíves vendég itt. Pedig olykor mintha finnyásan lépkedne a nedves fűben, fejét ide-oda forgatva. Morcos leszek, mit kritizál, mi nem tetszik neki?! Milyen jó lenne, ha megértenénk egymást! Beszélgetnénk, mint élő az élővel. Örülök, hogy itt sétálsz a kertben, mondanám, milyenek talárod a mai reggelt? Szép az idő, mondaná meg-megemelve szárnyait, de az éjszakát még nem pihentem ki. Az a szörnyű vihar nagyon megtépázott. Felébredtél rá egyáltalán?!

Ha bárki megkérdezné, mit gondolok erről a reggelről, nem lenne könnyű dolgom. Nehéz szavakkal elmondani, amit látok, s amit érzek. Kinyögök valamit, nézem a szavakat: semmi! Nem mondják el, ami van, mert nem képesek rá. A kert az éden. Szerintem ez így pontos. Persze nem mindenki érzi így, lelke rajta. Aki viszont így érzi, az látja benne a kezdetet. A kezdet pedig a bölcső. A ringatás. A kertem ringat engem. A lélek és a test is kívánja ezt a ringatást.

Olykor, ha nyílik a kertkapu, nagyot sóhajt a kert. Örül. Tudja, aki betér, fürödni tér be. Fürödni fényben, illatokban. A kert megejti őt is, nem eresztí. Ha megszólal, kerti hangja lesz. Beszéde akár a fáké, bokroké, füvéké. Ha mégsem, nincs értelme meghallgatni sem. A hallgatásról jut eszembe, talán a legjobb itt a kertben ez. A hallgatás. Mert minek szólni? Hangunk, akár sima vízű tóba dobott kő, zavarja fel a kert békéjét. Ám a hallgatás rég elfeledett sebeket is felszakíthat. A gyönyörködésbe hirtelen sajgó vágyakozás ömlik, mint kristálytisza vízbe a vér, azt hiszem, honvág a neve. Nincs emlékem arról az otthonról, ami után vágyakozom, csak érzékeim emlékeznek sóvárogva, igen, igen, talán pontosan ilyen volt, mint ami most körülvesz, csak éppen úgy éltem benne, ahogy a fák s a madarak, könnyű természetességgel, boldog öntudatlansággal, nem úgy, mint most. Most vendég vagyok, szeretettel fogadnak, de nem vagyok közéljük való, már nem beszélem nyelvüket, ők nem értik az enyémet. Ki tette ezt velem? Ki szakított ki engem otthonomból, ki hagyta, hogy elfelejtsem beszédemet, ami még úgy szólt, ahogy a szélfújta levélzizegés vagy a madarak éneke? Vagy én voltam az? Én hagytam el hűtlenül, nagyravágyó léptekkel hajdan, ki tudja, milyen vágyakat kergetve? Bárhogy is, már késő. Már valóban csupán vendég vagyok. Gyönyörködöm bennük, néha érteni vélem őket, de már nem vagyok résztvevője életüknek. Szemlélő lehetek csupán, s ezt is meg kell köszönnöm. Így térhet vissza egy emigráns is hosszú évek múltán elhagyott hazájába. Szomorúan tapasztalja, lám, semmi sem ugyanaz. Érti, ami körülötte történik, de már nem érti meg. Így tép bele a fájdalom a hallgatás alatt a lélekbe, de nem ragadhatja magával, mert vannak más erők, mik visszatartják. Lomha macska huppan le a kőfalról, ide-oda néz, talán úgy tervezte, vadászik, de mégse, inkább hempereg egyet a fűben. Vizes lesz a szőre, bajsza, prüszköl párat, majd mosakodni kezd. A sövény alatt valami motoz, talán a szomszéd tacszó próbálkozik megint, s valóban, bedugja hosszú orrát a szúrós ágak között, a friss vakondtúrást szimatolja, aztán visszahúzódik.

Úgy látszik, ezen a ringató reggelen minden és mindenki ráér, ma nem sűrget semmi dolog, mert az idő is, lám úgy döntött, megáll, s eztán minden örökre így marad.

De mégse! Én, az izgága ember kiszakítom magam ebből az időtlenségből, s megyek a dolgom után. Megyek vissza oda, ahol gyorsan múlnak a percek, ahol idő van, s még sincs semmire idő. Megyek, mögöttem az időtlen éden. Nem fordulok vissza. Félek, senki sem néz utánam.

